

Den befolkningsmæssige og erhvervmæssige udvikling, har i ret vidt omfang udjævnet forskellene mellem købstadkommuner og sognekommuner, men da kommuneinddelingen ikke er ført a jour, og opdelingen af kommunerne i de to kategorier består, er der i dag et stort antal købstadkommuner, der i henseende til indbyggerantal og struktur ikke adskiller sig væsentligt fra sognekommuner, og omvendt er der en række sognekommuner, der i nævnte henseende nærmest ligger på linje med de mellemstore købstæder.

I speciallovgivningen har man i konsekvens af denne udvikling i vidt omfang forladt opdelingen i købstadkommuner og sognekommuner som kriterium for forskelligt anvendelsesområde for de materielle regler. Speciallovgivningen lægger hyppigere vægt på kommunens størrelse eller på tilstedeværelsen af et bysamfund over en vis størrelse, og de bestemmelser, der endnu bygger på opdelingen i købstadkommuner og sognekommuner, har i det væsentlige deres begrundelse i, at købstæderne står uden for amtsskommunen.

Ved de kommunale styrelseslove fra 1867 og 1868 og atter ved lovene fra 1933 blev der gennemført en vis tilnærmelse mellem reglerne for styrelsen af henholdsvis købstadkommuner og sognekommuner, og ved senere ændringslove til landkommunalloven og købstadkommunalloven er der på en række områder indført så vidt muligt parallelle regler for de to kommunegrupper. Der er imidlertid stadig på væsentlige punkter forskelle i styrelsesreglerne. Generelt kan man sige, at købstadkommunalloven giver købstæderne en noget friere stilling end den, sognekommunerne indtager efter landkommunalloven. Amtskommunernes styreform er stort set uændret siden kommuneindelings tilrettelæggelse, og reglerne er i ret vidt omfang afpasset efter de for købstæderne gældende.

Selv om problemerne ved den kommunale inddeling og struktur ikke stod foran deres løsning, ville det som en konsekvens af udviklingen være naturligt at indføre en kommunal styrelseslov fælles for samtlige kommuner, bortset fra Københavns kommune, men gennemførelsen af en kommunalreform gør nu en sådan fælles kommunal styrelseslov yderligere påkrævet. Når reformen er gennemført, vil der ikke længere bestå nogen typisk forskel mellem de kommuner, der hidtil har indtaget købstadstilling, og dem, der har været sognekommuner.

Kommunallovskommissionen har i sin i maj 1966 afgivne betænkning behandlet en lang række styrelsesmæssige problemer og har udarbejdet et udkast til forslag til lov om kommunernes styrelse,

der er optaget som bilag til betænkningen. Nærværende lovforslag bygger i det store og hele på det af kommunallovskommissionen udarbejdede udkast.

De gældende regler om kommunernes styrelse er for sognekommunernes og amtsskommunernes vedkommende fastsat i landkommunalloven af 25. marts 1933 og for købstædernes vedkommende i købstadkommunalloven ligeledes af 25. marts 1933, medens reglerne om Københavns kommunes styrelse findes i lov af 4. marts 1857 om bestyrelsen af Københavns kommunale anliggender med senere ændringer. Købstadkommunallovens regler finder tillige anvendelse på Frederiksberg kommune, de sønderjyske flækker og kommuner med „Marstalstatus“, og lovens regler kan af indenrigsministeren gøres gældende for Gentofte kommune samt for en række nærmere angivne københavnske omegnskommuner, i det omfang det er foreneligt med, at kommunerne fremdeles hører til amtsrådskredsen. Købstadkommunalloven og landkommunalloven er med senere ændringer bekendtgjort i lov bekendtgørelserne nr. 362 og nr. 363, begge af 22. september 1965.

De nævnte kommunale styrelseslove angiver alene de grundlæggende bestemmelser for kommunernes styrelse, idet lovene på en række punkter har foreskrevet eller forudsat, at detailregler udformes i kommunens styrelsesvedtægt. Styrelsesvedtægten udarbejdes af kommunalbestyrelsen, men skal for at opnå gyldighed stadfæstes af tilsynsmyndigheden, d. v. s. for sognekommunerne af vedkommende amtsråd og for amtsskommunerne og købstadkommunerne m. v. af indenrigsministeren.

Lovforslaget omfatter ikke styrelsen af Københavns kommunes anliggender, ligesom reglerne om ændring i kommunernes territoriale afgrænsning, jfr. landkommunallovens kapitel III, forudsættes udskilt i en særskilt lov. I § 69 er kap. III i den gældende landkommunallov dog foreslået opretholdt, indtil en ny lov om disse forhold er gennemført.

Ved lovforslagets udarbejdelse er der i øvrigt lagt vægt på i loven at optage de vigtigste af de regler, der er et gennemgående træk i de kommunale styrelsesvedtægter. Kommunerne skal dog fortsat udarbejde særlige styrelsesvedtægter, men disse vil i videre omfang, end det i dag er tilfældet, indskrænke sig til at indeholde regler, der skal tilpasses den enkelte kommune.

Det har på flere punkter vist sig hensigtsmæssigt at gennemføre en ændret afgrænsning af den kommunale styrelseslov i forhold til visse love, f. eks. den kommunale valglov.

Som det vil fremgå af bemærkningerne til forslaget enkelte bestemmelser, bygger lovforslaget